

Heilbrigðiseftirlit Vestfjarðasvæðis

Ársskýrsla 2020

maí 2021

Anton Helgason, heilbrigðisfulltrúi

Efnisyfirlit

Starfsskýrsla Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða fyrir árið 2020	3
Kostnaður við heilbrigðiseftirlit	6
Eftirlitsferðir 2020	7
Hollustuhættir.....	10
Mengunar og umhverfiseftirlit.....	13
Matvælaeftirlit.....	16
Lokaorð	18

Starfsskýrsla Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða fyrir árið 2020

Starfsskýrslan er kynning á starfsemi heilbrigðiseftirlits en jafnframt samantekt um starfið á árinu. Starfsskýrslan er send á rafrænu formi til sveitarfélaga, Umhverfisstofnunar, Matvælastofnunar, Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis og Umhverfis- og auðlindaráðuneytis. Einnig verður skýrslan aðgengileg á heimasíðu eftirlitsins www.hevf.is

Stjórnsýsluleg staða

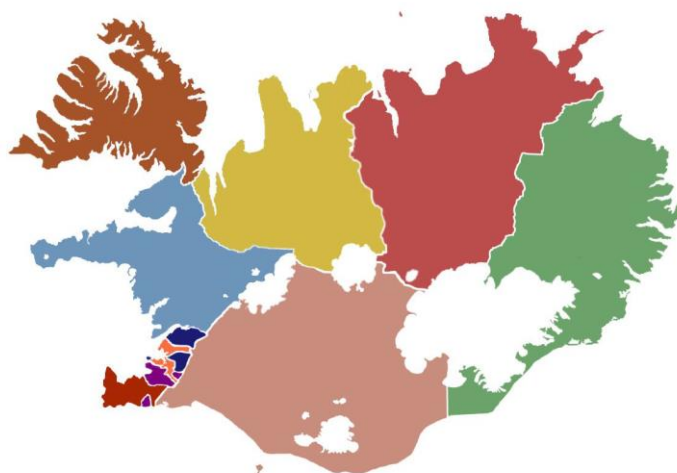
Stjórnsýslulega er heilbrigðiseftirlit á vegum sveitarfélaga. Heilbrigðiseftirlit er rekið skv. ákvæðum laga um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998 m.s.br. en þar segir m.a. „Ekkert sveitarfélag skal vera án heilbrigðiseftirlits“ og „Landið skiptist í eftirlitssvæði og skal heilbrigðisnefnd, kosin eftir hverjar sveitarstjórnarkosningar, starfa á hverju svæði“. Heilbrigðisnefnd Vestfjarða er kosin á Fjórðungsþingi eftir hverjar sveitarstjórnarkosningar. Heilbrigðisnefnd Vestfjarðasvæðis nær yfir Vestfjarðakjálkann, skorinn frá um botn Gilsfjarðar og þvert yfir í Bitruna á Ströndum.

Íbúafjöldi og svæðisskiptingu landsins má sjá hér að neðan og á heimasíðu samtaka heilbrigðiseftirlitssvæða á Íslandi, www.shi.is.

Tafla 1. Íbúafjöldi á starfssvæðinu.

Íbúar sveitarfélaga 1. janúar 2021	
Ísafjarðarbær	3794
Vesturbyggð	1064
Bolungarvík	958
Strandabyggð	435
Reykholahreppur	236
Tálknafjarðarhreppur	268
Súðavíkurreppur	201
Kaldrananeshreppur	110
Árneshreppur	42

Skipulag heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga

Heilbrigðisnefnd

Í heilbrigðisnefnd eiga sæti fimm menn, kosnir af hlutaðeigandi sveitarstjórnnum, þar af skal einn vera formaður. Samtök atvinnurekenda og náttúruverndarnefndir sveitarfélaga á eftirlitssvæðinu eiga rétt á að tilnefna einn fulltrúa hvor til viðbótar í nefndina. Heilbrigðisnefnd var kosin á 3. haustþingi Fjórðungsambands Vestfirðinga sem haldið var 5. - 6. október 2018 á Ísafirði. Ein breyting var á heilbrigðisnefnd á árinu er Eva Dögg Jóhannesdóttir flutti af svæðinu, og María Ósk Óskarsdóttir varamaður hennar tók við sem aðalmaður.

Heilbrigðisnefnd

Jón Reynir Sigurvinsson, formaður

Kristján G. Jóakimsson

Sólrún Geirsdóttir

Jón Hörður Elíasson

María Ósk Óskarsdóttir

Fulltrúi atvinnurekenda

Einar Valur Kristjánsson

Varamenn

Hjalti Karlsson

Hildur Halldórsdóttir

Hildur Elísabet Pétursdóttir

Ingibjörg Kristjánsdóttir

Hólmfríður Vala Svavarsdóttir

Fundir heilbrigðisnefndar 2020

Heilbrigðisnefnd fundaði 5 sinnum á árinu 2020. Helstu mál á fundum heilbrigðisnefndar voru:

- 27. febrúar var fjallað um ársreikning 2019 og rekstur og hækkun á verðskrá Matís og breytingu á afsláttarkjörum
- 28. maí var fjallað um starfsskýrslu ársins 2019 og kynnt að ráðuneytin hafa falið KPMG að vinna "Greiningu á opinberu eftirliti á gundvelli laga nr 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og laga nr. 95/1995 m matvæli." KPMG var falið af ráðuneytum að framkvæma þessa greiningu frá 1. apríl til 1. maí. Geiningin á að styðja við hugsanlega endurskoðun á eftirlitskerfi.
- 27. ágúst kynnt og fjallað um skýrslu KPMG Greining á opinberu eftirliti á gundvelli laga nr 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og laga nr. 95/1995 um matvæli. Geiningin á að styðja við hugsanlega endurskoðun á eftirlitskerfi. Tilgangur skýrslunnar er ekki skýr t.d. Skýrslan gefur ekki tilefni til breytinga en eftir stendur óvissa hjá starfsfólki um hugsanlegar breytingar en ekki er gefið upp nein skýr stefna eða markmið.
- 15. október lögð fram fjárhagsáætlun fyrir árið 2021, áhrif af kórónuveirufaraldri eru enn óljós.
- 10. desember er fjallað um afgreiðslur sveitastjórna á fjárhagsáætlun, engar athugasemdir höfðu borist. Á fundinum var bókuð ályktun aðalfundar Samtaka Heilbrigðiseftirlitssvæða á Íslandi varðandi heilbrigðiseftirlit og skráningarskyldu reglugerð.

Tafla 2. Afgreiðslur heilbrigðisnefndar eftir árum

Afgreiðslur heilbrigðisnefndar eftir árum							
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Fjöldi funda	5	6	5	5	6	5	4
Starfsleyfi	66	47	36	55	63	47	37
Tímbundin starfsleyfi	3	3	3	1	3	3	4
Brennuleyfi	8	19	27	21	25	25	20
Tóbakssöluleyfi	7	5	3	13	9	3	3
Undanþágur vegna sölu á tóbaki	6	1	13	8	8	5	18
Umsagnir umtækifærisleyfi	16	35	41	36	29	33	39
Umsagnir um rekstrarleyfi	35	24	36	30	64		
Umsagnir um skipulagsmál	30	24	29	29	20	30	13
Áminningar	4	24	8	9		4	23

Heilbrigðisfulltrúar, í umboði heilbrigðisnefnda, hafa það starf að framfylgja ákvæðum laganna um hollustuhætti og mengunarvarnir og lögum um matvæli ásamt öllum reglugerðum settum samkvæmt þeim. Heilbrigðisfulltrúar sinna öllu daglegu heilbrigðiseftirliti á svæðum nefndanna, afgreiða mál og umsagnir í umboði þeirra með fyrirvara um samþykki nefndarinnar. Milli funda er unnið í samráði við formann heilbrigðisnefndar. Vegna sóttvarnaráðstafana voru engar áramótabrennur, þorablót eða aðrar fjöldasamkomur á árinu. Tækifærisleyfi og brennuleyfi sem búið var að veita umsagnir um féllu niður.

Hlutverk

Markmið laga um hollustuhætti og mengunarvarnir er að búa landsmönnum heilnæm lífsskilyrði og vernda þau gildi sem felast í heilnæmu og ómenguðu umhverfi. Tilgangur matvælalaga er að tryggja sem kostur er, gæði, öryggi og hollustu matvæla og að merkingar og aðrar upplýsingar um þau séu réttar og fullnægjandi. Heilbrigðiseftirlitið vinnur í almannáþágu að því m.a. að tryggja heilnæmi umhverfis og öryggi matvæla. Þetta er gert með reglubundnu eftirliti í fyrirtækjum og í samvinnu við stjórnvöld og íbúa.

Heilbrigðiseftirlit

Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða starfar á vegum Heilbrigðisnefndar Vestfjarða og sér um að framfylgja lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998, lögum um matvæli nr. 93/1995 ásamt þeim reglugerðum sem settar eru samkvæmt lögunum, samþykktum sveitarfélaga og ákvæðum í sérstökum lögum eða reglugerðum sem nefndinni er eða kann að vera falið að annast framkvæmd á. Eftirlitinu er ætlað að vinna að bættu heilbrigðiseftirliti á svæðinu, annast fræðslu fyrir almenning og efla samvinnu við önnur yfirvöld og aðila sem vinna að þessum málum.

Framkvæmdastjóri er ábyrgur fyrir rekstri embættisins og ber að gæta hagkvæmni í rekstri þess og tryggja að kostnaður sé innan fjárheimilda. Heilbrigðiseftirlit sinnir fyrst og fremst reglubundnu eftirliti við að framfylgja sértækum lögum og reglugerðum á sviði heilbrigðis-, matvæla- og umhverfismála. Það veitir starfsleyfi til fyrirtækja sem starfa á þessu sviði, sinnir

kvörtunum og annast umhverfisvöktun. Aðaláhersla er lögð á fyrirbyggjandi starf, eftirlitsferðir, fræðslu og samráð við aðra eftirlitsaðila og fyrirtæki. Í meginráttum skiptist eftirlitið í þrjá flokka, þ.e. almennt heilbrigðiseftirlit, mengunareftirlit og matvælaeftirlit. Megnið af starfseminni felst í reglubundnu eftirliti þar sem fyrirtæki eru heimsótt og gerðar eru athugasemdir við það sem ekki er í lagi. Athugasemdum eða kröfum um úrbætur er komið á framfæri við viðkomandi aðila í viðtölum og eftirlitsskýrslur eru sendar með tölvupósti úr eftirlitskerfi. Ef ítrekuðum kröfum er ekki sinnt á viðunandi hátt er málið lagt fyrir heilbrigðisnefnd til meðferðar og heilbrigðisfulltrúi sér síðan um að úrskurði nefndarinnar sé framfylgt. Þannig eru mál einstakra fyrirtækja ekki tekin fyrir í heilbrigðisnefnd nema um sé að ræða vafaatriði eða ef eftirlitsþoli sinnir ekki úrbótum.

Tveir starfsmenn starfa hjá heilbrigðiseftirliti Vestfjarða í fullu starfi. Anton Helgason framkvæmdastjóri og Hlynur Reynisson staðgengill framkvæmdastjóra. Báðir eru með líffræði menntun og hafa auk þess réttindi til að starfa sem heilbrigðisfulltrúar.

Kostnaður við heilbrigðiseftirlit

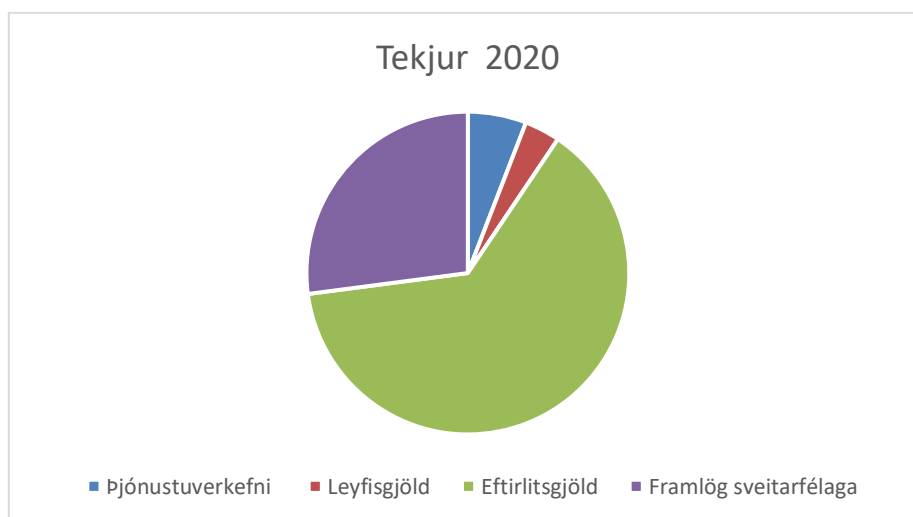
Tekjur sveitarfélaga vegna eftirlitsgjalda eru ekki skattstofn heldur þjónustugjald og því er óheimilt að taka hærra gjald en sem nemur eðlilegum og nauðsynlegum kostnaði við viðkomandi þjónustu. Einungis má innheimta eftirlitsgjöld fari eftirlit fram. Þess ber að geta að tíðni eftirlits er mjög mismunandi eftir fyrirtækjaflokkum. Þannig er töluvert af fyrirtækjum sem fá eftirlit á fjögurra ára fresti. Í gjaldskrá eftirlitsins er gert ráð fyrir árlegu eftirlitsgjaldi og er kostnaði við hverja heimsókn deilt niður á fjögur ár hjá þeim sem fá eftirlit á fjögurra ára fresti. Á það skalt bent að fyrirtæki og stofnanir eru ekki jafnt dreifð á sveitarfélögin. Þjónustugjöldin eru því fyrst dregin frá heildarkostnaði áður en kostnaðinum er skipt á sveitarfélögin. Fámenn sveitarfélög, þar sem þjónusta við ferðamenn er mikil s.s. sundlaugar og hótél sem þurfa mikið eftirlit, eru því með hátt gjald í gjaldskrá, og þar er því hlutfallslegur heildarkostnaður meiri á hvern íbúa.

Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða ársreikningur 2020

Heilbrigðisnefnd Vestfjarða fjallaði um og samþykkti þann 27. febrúar 2020 endurskoðaðan ársreikning fyrir árið 2020. Heildar rekstrarkostnaður var kr. 44.208.085 af því eru laun og launatengd gjöld 80%.

Kostnaður við eftirlitið er greiddur með eftirlitsgjöldum, þjónustutekjum, leyfisgjöldum og framlögum sveitarfélaga. Eftirlitsgjöld árið 2020 voru kr 28.076.138. Leyfisgjöld stóðu undir 4% af rekstrarkostnaði.

Eftirlitsferðir 2020

607 fyrirtæki voru með starfsleyfi á Vestfjörðum á árinu 2020. Covid faraldur var í gangi megnið af árinu 2020. Við virtum sóttvarnartilmæli og fórum því ekki í eftirlit á sjúkrahús og dvalarheimili sem voru lokuð utanaðkomandi og eins ekki í skóla þar sem mjög fjölmennir hópar koma saman. 54 staðir sem bjóða upp á þjónustu opnuðu ekki árið 2020. Þar eru

fjölmennir flokkar eins og félagsheimili, samkomu- og skemmtistaðir, þrjú hótél opnuðu ekki og 7 af 18 krá/kaffihús

Handklæði á opinberum stöðum er hættuleg smitleið og er því alltaf gerð athugasemd ef slíkt sést. Bent er á að hægt er að nota handklúta sem þvo má eftir hverja notkun ef fólk er illa við bréfpurrkur af einhverjum ástæðum.

138 eftirltisferðir voru skráðar í fyrirtæki sem eftirlit er haft vegna matvæla, hollustuhátta og mengunar. 110 ferðir voru farnar vegna eftirlits með vatnsveitum.

Fyrirtæki fá oft matvælaeftirlit, hollustuháttaeftirlit og umhverfiseftirlit í sömu ferð. Til dæmis við eftirlit í hótél sem ekki er í þéttbýli, þá er matvælaeftirlit með vatnsbóli og veitingasölu, hollustuháttaeftirlit með veitingasal, gistiherbergjum og starfsmannaaðstöðu og umhverfiseftirlit með rotþró og meðhöndlun úrgangs.

Starfsemi sem er eftirlitsskyld vegna hollustuhátta eða mengunarvarna er með vísan í lög um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998. Matvælafyrirtæki eru undir eftirliti með vísan í lög um matvæli nr 93/1995.

Niðurstöður sýnatöku

Til að kanna örverufræðilegt ástand matvæla tekur heilbrigðiseftirlitið sýni af neysluvörum og neysluvatni. Tíðni sýnatöku af neysluvatni er bundin í reglugerð. Þannig er mánaðarlega tekið vatnssýni á Ísafirði og í Bolungarvík. Hjá vatnsveitum annarra þéttbýlisstaða eru tekin sýni ársfjórðungslega en hjá einkavatnsveitum er miðað við eitt vatnssýni á ári. Sýni af matvælum og vatni eru tekin til að kanna ástand þeirrar vöru sem er á boðstólum. Sýni eru send til bakteríuræktunar hjá rannsóknarstofu Matís ohf. Við ræktun er vanalega verið að rækta fram vísibakteríur, þ.e. kólí og saurkólí, en tilvist þeirra gefur til kynna óþrifnað eða mengun af sauruppruna. Ef þessar bakteríur finnast er talið að líkur séu á að aðrar og hættulegri sjúkdómsvaldandi bakteríur geti verið til staðar. Sýnin eru metin eftir ákveðnum stöðlum sem eru mismunandi eftir vörutegundum.

Tafla 3. Niðurstöður sýnatöku 2020

Niðurstöður sýnatöku 2020				
	Fjöldi sýna	Stenst	Stenst ekki	
Neysluvatn	110	95	17	Skv. reglugerð 536/2001
Heildarefnagreining á neysluvatni	3	3		Skv. reglugerð 536/2001
Baðvatn	5	3	2	skv. reglugerð 814/2010
Fiskvinnslur ís	4			Skv. reglugerð 536/2001
Sigvatn	9			Ekki metið

Á árinu 2020 voru tekin 131 sýni, af þeim voru 17 sem ekki stóðust kröfur. Tekið var sigvatnsýni frá þremur urðunarstöðum. Tekin voru 110 sýni af neysluvatni. Vatsveita Bolungarvíkur lenti í vandræðum með neysluvatn á árinu í apríl og september, 5 sýni tekin vegna þessa. Hjá ferðapjónum í dreifbýli voru tekin sýni hjá 28 aðilum af þeim voru 13 sem ekki stóðust kröfur. Hjá 16 matvælaframleiðendum í dreifbýli voru 3 sem ekki stóðust kröfur.

Gæði neysluvatns er ekki einkamál vatnsveitna. Neytandinn skal upplýstur um gæði vatnsins svo hann geti tekið upplýsta ákvörðun um hvort hann neyti vatnsins eða noti það yfirleitt. Þar sem ekki er tekið tillit til endurtekinnar sýnatöku, eru tölur því ekki í samræmi við fjölda sýnatökustaða. Á þeim stöðum sem ekki stóðust kröfur í dreifbýli hefur verið brugðist við. Ágætis fræðsluefni er til um litlar vatnsveitur á vef Matvælastofnunar.

Þar er að finna fræðsluefni um frágang vatnsbóla í dreifbýli. Í stað þess að bæta vatnsbólin hafa því miður frekar verið sett upp geislunartæki í þeim tilgangi að ná fram auknum gæðum og til að ná fram þessum sömu markmiðum. Perur í geislunartækjum endast í takmarkaðan tíma, tækin eru bilanagjörn og það þarf að vera kveikt á þeim svo þau virki. Vatnsveitur eru mikilvægustu matvælafyrirtæki hvers byggðarlags og undirstaða þess að hægt sé að starfrækja önnur matvælafyrirtæki. Vatnsveitur eru eftirlits- og starfsleyfis skyldar og ef þær þjóna fleirum en 50 íbúum eða 20 heimilum/sumarbústöðum eða matvælafyrirtækjum þurfa þær að uppfylla reglugerð um neysluvatn sem byggir á Evróputilskipun um gæði. Vatnsveitan er ábyrg fyrir heilnæmi neystuvatns.

Hollustuhættir

Hér er um að ræða eftirlit með fyrirtækjum og stofnunum samkvæmt reglugerð um hollustuhætti nr. 941/2002. Þeir staðir sem flokkast undir almennt heilbrigðiseftirlit eru t.d. baðstaðir, íþróttahús, skólar og leikskólar, gististaðir, hársnyrtistofur, heilbrigðisstofnanir, nudd- og snyrtistofur og íbúðarhúsnæði. Árlega standa Umhverfisstofnun og heilbrigðiseftirlit sveitafélaganna fyrir sameiginlegum eftirlitsverkefnum og í ár var lögð áhersla eftirlitsverkefni leikvelli og leikvallaskoðun.

Umhverfisstofnun heldur utan um samvinnu vettvang milli stofnunarinnar og heilbrigðiseftirlitssvæða í vinnuhópi um hollustuhætti. Fundað er einu sinni í mánuði.

Raki og mygla

Heilbrigðiseftirlitið fær allnokkrar fyrirspurnir varðandi raka og myglu í íbúðarhúsnæði og má eflaust rekja það til mikillar umræðu í þjóðfélaginu. Við bendum fólki á að þar sem finnst sveppur þarf að lagfæra leka, þurrka raka og auka loftun t.d. með því að opna glugga. Síðan bendum við á að raka og myglu þarf að þrifa með sápu. Ef um skemmdir vegna raka er að ræða þarf að skipta út skemmdu efni, þrifa upp með sveppadrepandi efni og mála síðan yfir. Það þarf að fara varlega í upphafi við þrif, þ.e. væta mygluna í byrjun þannig að minna fjúki upp í loftið af gróum og henda tuskum að notkun lokinni. Þurrka þarf síðan ryk af öllu í íbúðinni eftir að búið er að hreinsa út. Á heimasíðu Umhverfisstofnunar eru ágætar leiðbeiningar um raka og myglu.

Sund og baðstaðir

Kröfur til sund og baðstaða fara eftir tveimur reglugerðum annarsvegar reglugerð nr. 814/2010 um sund og baðstaði og reglugerð um baðstaði í náttúrunni nr 460/2015.

Í reglugerðum ertekið á þeim þáttum sem snúa að öryggi gesta, það er gæslu, búnaði og síðast en ekki síst heilnæmi baðvatns. Aldrei má gleyma því ábyrgðarhlutverki sem felst í laugargæslu, en skv. reglugerðinni þurfa t.a.m. ávallt að vera 2 starfsmenn á vakt en hægt er að sækja um undanþágu frá því ákvæði. Þjálfun starfsfólks skiptir gríðarlegu máli og hafa miklar framfarir orðið meðal rekstraraðila sundlauga þegar kemur að þjálfun og hafa langflestar laugar á svæðinu sent alla sína starfsmenn í hæfnispróf. Annað mikilvægt atriði við rekstur sundlauga er heilnæmi baðvatns, en með aukinni aðsókn eykst álag á hreinsivirki sundlauga. Því er mikilvægt að klórstyrkur baðvatns sé mældur 2svar á dag að lágmarki og styrkur hans sé ávallt á því bili sem kveðið er á um í reglugerðinni. Sjúkdómar, þar á meðal mjög alvarlegir, geta borist með baðvatni en þeir algengustu eru sýkingar í slímhimnum (augum, eyrum, hálsi og nefi), sárum og rispum á húð. Flestir sund og íþróttastaðir voru meira og minna lokaðir vegna sóttvarnarráðstafana megnið af árinu. Ein laug er flokkuð sem náttúrulagu í 1 flokki en aðrar laugar og pollar eru í þriðja flokki þar sem ekki er gert ráð fyrir rekstri né eftirliti. Náttúrulaugar eru ekki klórblandaðar og því ekki hægt að tryggja öryggi og heilnæmi baðvatnsins. Eitt tilvik var rannsakað þar sem laugargestur taldi sig hafa fengið sýkingu úr slíkum polli ekki var hægt að finna tengsl á milli en hugsanleg tengsl við yfirborðs vatn úr slöngu.

Reglugerð nr. 460/2015 sem tekur á baðstöðum í náttúrunni. Markmið hennar er að stuðla að öryggi notenda og bættum hollustuháttum á baðstöðum í náttúrunni. Til að laug flokkist sem náttúrulaug þarf laugin og bakki hennar að vera mynduð frá náttúrunnar hendi. Náttúrulaugar flokkast í 3 flokka og eru 2 fyrstu þeir staðir þar sem rekstur er annaðhvort reglubundinn eða tilfallandi. Þeir flokkar eru starfsleyfis skyldir hjá okkur. Til að gæta öryggis á þeim stöðum þarf að liggja fyrir neyðaráætlun, viðbragðsáætlun, öryggisbúnaður og þjálfun starfsfólks. Taka skal 10 sýni á ári úr laug í flokki 1 en 2 sýni á ári úr laug í flokki 2. Mörk saurkólí baktería eru töluvert rýmri en miðað hefur verið við í reglugerð um fráveitur og skólp. Aftur á móti má ekki vera til staðar *p.aeruginosa* baktería en sú baktería er tiltölulega algeng í þeim sýnum sem við höfum verið að taka. Heilbrigðisnefnd getur heimilað eða fyrirskipað sótthreinsun, til að draga úr gróðurmyndun og fyrirskipað sótthreinsun á vatni hafi gerlafjöldi mælst endurtekið yfir hámarksgildum.

Sé rekstur náttúrulegs baðstaðar framseldur frá ábyrgðaraðila, s.s. frá landeiganda til ferðaþjónustuaðila, skal fylgja starfsleyfisumsókn samningur sem kveður á um ábyrgð hvors aðila um sig gagnvart rekstrinum og ákvæðum sem um hann gilda í reglugerðum og starfsleyfi. Rekstraraðili náttúrulegra baðstaða í 1. og 2. flokki skal bera kostnað af sýnatöku og uppsetningu sérstakra merkinga. Þegar sýrustig er utan viðmiðunargildis skal heilbrigðisnefnd sérstaklega huga að efnainnihaldi vatnsins með tilliti til öryggis baðgesta. Sótt hefur verið um starfsleyfi fyrir eina náttúrulaug, Laugarhól.

Mengunar og umhverfiseftirlit

Olúslys í Arnarfirði

Betur fór en á horfðist í fyrstu, skjót viðbrögð Suðurverks og Olíudreifingar sem tryggðu strax að mengun barst ekki út í umhverfið er olíufluttningabíll valt nærri gangnamunna Dýrafjarðarganga í Arnarfirði þann 20. október rétt fyrir kl 8 um morgun. Tildrög slysins eru ljós en vegkanntur gaf sig og valt bílinn og endaði á hvolfi í mýri fyrir neðan veg. Kvöldið áður hafði bílinn verið fylltur af dísel og voru því tæplega 10.000 lítrar af olíu auk þess eldsneytis sem var á neyslutanki bifreiðarinnar.

Heilbrigðiseftirlitið fékk tilkynningu rétt eftir kl 8 frá Olíudreifingu (Gestur) og fór starfsmaður eftirlits strax af stað og var kominn á slysstað um 10. Á leið á slysstað var rætt við lögreglu og slökkvilið.

Við komu á slysstað var vettvangur myndaður og gengið úr skugga um hvort einhver mengun sé sjáanleg við slysstað. Bílinn er staðsettur á hvoli í mýri neðan vegar. Engin leki var frá bílnum nema dropaði úr neyslutank, en strax var sett ílát undir þann leka. Dælubíll frá Olíudreifingu var á staðnum og hófst strax vinna við að dæla uppúr bílnum. Sú vinna gekk vel og var dælt 10.291 lítrar af bílnum.

Bílnum var hífður upp með aðstoð 2 beltagrafa og færður aðeins utar áður en honum var snúið við. Bílnum var því næst lyft upp og fluttur í verkstæði Suðurverks. Olíudreifning fór yfir svæðið með ísogspulsum og svæðið hreinsað. Mjög lítil mengun hlaut af þessu slysi, mótrolía í litlu magni hefur lekið útúr loftrör þegar bílinn var á hvolfi sem og dropaði um stutta stund úr neyslugeymi.

Númerslausir bílar og bílhrae

Birt hefur verið samþykkt um umgengni og þrífnað utanhúss á starfssvæði heilbrigðisnefndar Vestfjarða, nr. 910/2015 fyrir Ísafjarðarbæ, Bolungarvík, Strandabyggð, Kaldrananeshrepp, Árneshrepp, Reykhólahrepp, Tálknafjarðarhrepp og Vesturbyggð.

- <http://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=7206a70b-f777-4d74-b4b0-311ddffe425f>
- Eiganda eða umráðamanni húss, girðinga og annarra mannvirkja er skylt að halda eignum vel við og halda lóðum og lendum hreinum og snyrtilegum.
- Óheimilt er að skilja eftir á víðavangi, flytja, dreifa eða geyma lausamuni á þann hátt að valdið geti slysum, mengun eða lýti í umhverfinu. Þetta gildir jafnt um smærri sem stærri hluti, svo sem bíflök, bíhluta, kerrur, vélar, tæki, landbúnaðarplast, byggingaefni, báta, skipsskrokka og annað sambærilegt.
- Tæki og hluti sem ekki eru í almennt eða stöðugri notkun skal geyma þannig að nágrannar og vegfarendur hafi ekki ama af. Bifreiðar og önnur skráningarskyld ökutæki skulu geymd á þar til gerðum stæðum.
- Óheimilt er að geyma skráningarskyld ökutæki án skráningarmerkja, kerrur, tæki, vinnuvélar, báta eða aðra hluti á almennum bifreiðastæðum, á götum eða á almannafæri.
- Þeir sem annast flutninga skulu haga þeim þannig að ekki valdi óþrífnaði og haga skal þvotti og hreinsun á mannvirkjum og tækjum þannig að nágrannar og vegfarendur verði ekki fyrir óþægindum.

Bílaálímingar 2020

	Fjöldi bíla	
Vesturbyggð	8	Skr. reglugerð 737/2003 og Skr. reglugerð 941/2002
Ísafjarðabær	29	
Reykhólahreppur	3	
Bolungarvík	10	
Hólmavík	4	
Samtals tilkynningar	54	

Heilbrigðisnefnd er heimilt að fjarlægja skráningarskyld ökutæki án skráningarmerkja, tæki, kerrur, vinnuvélar, báta og aðra lausamuni og drasl á kostnað og ábyrgð eiganda að undangenginni viðvörun, t.d. með álímingarmiða eða ábyrgðarbréfi þar sem

eiganda/ábyrgðarmanni skal almennt veittur 10 daga frestur til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri eða bregðast við tilmælum. Telji heilbrigðisfulltrúi svo alvarlega hættu stafa af geymslu hlutar eða tækis að aðgerð þoli enga bið er heimilt að fjarlægja slíka hluti eða tæki án viðvörunar. Bíflökum og öðrum verðlausum hlutum er heimilt að farga strax að loknum fresti sem veittur er samkvæmt 1. mgr, enda hafi þá engin andmæli borist. Skráningarskyld ökutæki án skráningarmerkja og aðrir hlutir og verðmæti sem eru fjarlægð að loknum fresti skulu geymd í vörslu viðkomandi sveitarfélags í 45 daga og síðan fargað hafi eigandi ekki vitjað eigna sinna og leyst þær út gegn greiðslu áfallins kostnaðar (svo sem dráttar- og geymslugjöld). Liggi fyrir skráningarmerki, vélarnúmer eða annað sambærilegt skal eiganda tilkynnt um förgunina með tryggilegum hætti með a.m.k. 15 daga fyrirvara. Þá skal viðkomandi sýslumanni og eftir atvikum bifreiðaskrá, veðhöfum og tryggingarfélagi (sé um þá kunnugt) gert viðvart um förgunina með 15 daga fyrirvara. Áfallinn kostnað vegna töku og geymslu skráningarskyldra ökutækja án skráningarmerkja og annarra hluta er heimilt að innheimta hjá eigendum samkvæmt ákvæðum laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir, með áorðnum breytingum. Heimilt er að selja nýtilega hluti úr bifreiðum og annað nýtilegt sem er tekið í vörslu og ekki leyst út samkvæmt framansögðu til að mæta kostnaði vegna töku og geymslu.

Númerslausir bílar og bílhræ og járnadót er það sem helst er lýti á umhverfi sveitarfélaga. Ef þetta er látið óátalið þá safnast þeir upp.

Sama verklag hefur verið viðhaft hjá heilbrigðisfirtlitssvæðum varðandi númerslausra bíla. og verið ítrekað prófað af úrskurðarnefnd Umhverfis- og auðlindamála. Nú hefur Umboðsmaður Alþingis blandað sér í málið og veitt álit sitt á þessari framkvæmd vegna númerslauss bíls á Suðurnesjum. Álit Umboðsmanns Alþingis segir að álíming miða sé ekki fullnægjandi tilkynning, ekki í samræmi við 10. og 14. grein stjórnsýslulaga nr 37/1993. Þar af leiðir er sá hluti 16. gr. reglugerðar um úrgang nr. 737/2003 sem fjallar um númerslausa bíla marklaus. Það að hafa upp á eiganda hefur verið gert áður en bíl er fargað. Þetta er mjög tímafrek vinna, heilbrigðiseftirlitin hafa ekki mótað nýjar vinnureglur á grundvelli þessa álits, og væntanlega þarf ráðuneytið að uppfæra nokkrar reglugerðir.

Starfsleyfi vegna fráveitu

Mikilvægt er að fráveitur sveitarfélaga séu með formleg starfsleyfi, en ef þau geta ekki uppfyllt kröfur í reglugerðum þá þarf að sækja um undanþágur hjá ráðuneyti. Heilbrigðisnefnd veitir starfsleyfi vegna fráveitu- og hreinsibúnaðar sem notaður er við meðhöndlun, hreinsun og losun á skólpi frá þéttbýli. Frá Umhverfisstofnun hefur sú túlkun fengist að starfsleyfi skuli gefa út þótt fráveitan hafi ekki uppfyllt kröfur fráveitureglugerðar um hreinsun fráveituvatns. Túlkun Umhverfisstofnunar á 8. tl. í reglugerð 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem hefur í för með sér mengun, er að „það feli í sér að allar fráveitur frá þéttbýli séu háðar starfsleyfi þótt ekki sé búið að setja dælu- og hreinsibúnað við útrásir, sbr. orðalagið: Skólphreinsistöðvar, útrásardælustöðvar og fráveitur.“ (Bréf frá UST dags 19.6.2013). Ísafjarðarbær hefur starfsleyfi fyrir fráveitur sveitarfélagsins skv. reglugerð um fráveitur og skólp nr. 789/1999

Matvælaeftirlit

Eftirlit með neysluvatni er umfangsmesta matvælaeftirlit Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða. Á skrá eru 10 vatnsveitur fyrir 20 – 3.000 íbúa og 22 einkavatnsveitur. Þessu til viðbótar eru fjölmargir þjónustuaðilar til sveita þar sem boðið er upp á vatn t.d. gisting, feðamannastaðir, tjaldstæði ofl. Heilbrigðiseftirlitið hefur lagt metnað í að fylgjast með eins og kostur er, að neysluvatn sé í lagi eða að lágmarki að gestir séu varaðir við með auglýsingu sem Heilbrigðiseftirlitið krefst að sé hengt upp þar sem neysluvatn hefur ekki staðist kröfur.

Um eftirlit með matvælum fer samkvæmt lögum nr. 93/1995 um matvæli og reglugerðum settum samkvæmt þeim. Matvælaeftirlit felst í eftirliti með framleiðslu, dreifingu og sölu á matvælum til að tryggja heilnæm og ómengduð matvæli. Þannig skal staðið að framleiðslu og dreifingu matvæla að þau valdi ekki heilsutjóni og að ekki sé beitt blekkingum í viðskiptum með þau. Vakin er athygli á að neysluvatn flokkast sem matvæli og þarf því að lúta sömu lögmálum. Matvælalöggjöf Evrópusambandsins hefur nú verið innleidd. Reglugerð EB nr. 178/2002, oft nefnd hin almennu matvælalög EB, myndar þann grunn sem hin nýja matvælalöggjöf Evrópusambandsins byggir á. Markmið reglugerðarinnar er að vernda líf og

heilsu manna og tryggja jafnframt frjálst flæði vöru á EES svæðinu. Sömu reglur gilda um hollustuhætti óháð því hvort um er að ræða framleiðslu eða dreifingu á kjöti, fiski, matjurtum eða unnum matvælum. Hagsmunir neytenda eru settir í öndvegi og munu reglur um rekjanleika matvæla leika stórt hlutverk. Með þeim mun verða mögulegt að rekja feril matvæla á öllum stigum framleiðslu og dreifingar. Ábyrgð framleiðenda og dreifingaraðila gagnvart neytendum matvæla er dregin skýrt fram.

Matvæli sem ekki voru í samræmi við tilskilin ákvæði. (frávik). Áminningar og kröfur um vatssuðu til úrbóta voru sendar vegna 17 neysluvatnssýna. Efnamæling, arsen og joð var mælt í þaratöflum. Joð var yfir mörkum en ekki rétt merkt á umbúðum. Engin mörk eru fyrir arsen hjá EU en töflur voru yfir mörkum hvað varðar Joð – niðurstöður áframsendar á Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur þar sem varan var markaðsett undir vöruheiti Gula miðans sem er skráð í Reykjavík. Tekið úr sölu um land allt. Ómerktur harðfiskur fannst eftir ábendingu og var hent í sorpgám á staðnum. Hakksýni tekin skv. fyrirmælum Matvælastofnunar, 4 sýni af nautgripahakki. Við skimun fundust genin stx2 og eae í 25 grömmum sýnis. Ekki tókst að einangra E.coli stofn með sýkingargenum fyrir meingerð STEC úr sýni. Kjötsýni höfðu engin eftirmál.

Samantekt 2020 hjá Heilbrigðiseftirliti Vestfjarða.

- Á árinu 2020 voru tekin 131 sýni, af þeim voru 17 sem ekki stóðust kröfur.
- Ein vatnsveita þéttbýlisstaðar stóðst ekki kröfur þ.e. saurgerlar mældust í drykkjarvatni. Neysluvatn þéttbýlisstaða á að vera 100% í lagi, annað er ekki samþykkt hvorki af íbúum né samfélaginu. Því þarf að skerpa á innra eftirliti vatnsveitna og læra af þeim tilvikum sem upp koma.
- Neysluvatn í dreifbýli þ.e. ferðaþjónusta og kúabú. skoða hvort vatnsból séu vel lokað þannig að smit frá yfirborðsvatni komist ekki í vatnsból. Eins þarf að huga vel að því hvort nægjanlegt neysluvatn sé til staðar. Þeir staðir sem stóðust ekki kröfur brugðust skjótt við með geislunartækjum.
- Niðurstöður sýnatöku og fréttatilkynningar varðandi leiðbeiningar um neysluvatn birtast nú jafnóðum á heimasíðu eftirlitsins.
- Baðstaðir í náttúrunni eru allmargir á okkar svæði en erfitt hefur verið að flokka þá eftir náttúrulega reglugerðinni, en nýlega bættist við nýr liður, svokallaðar afþreyingarlaugar sem mögulega einfalda þá flokkun.
- Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga hefur það að markmiði að búa landsmönnum heilnæm lífsskilyrði og vernda þau gildi sem felast í ómenguðu umhverfi og matvælum. Heilbrigðiseftirlit þjónar almenningi og umhverfi.

Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða þakkar gott samstarf við sveitarfélögin, fyrirtæki og almenning og horfir björtum augum fram á veginn og til þeirra verkefna sem bíða okkar á komandi árum.

Bolungarvík í maí 2021

Anton Helgason
Framkvæmdastjóri
Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða

Hlynur Reynisson
Staðgengill frkv.stjóra
Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða